

Na temelju članka 4.8. Zakona o prijenosu, regulatoru i operatoru sustava električne energije u Bosni i Hercegovini ("Službeni glasnik BiH", br. 7/02, 13/03, 76/09 i 1/11) i čl. 6. i 7. Pravilnika o tarifnom postupku ("Službeni glasnik BiH", broj 44/05), rješavajući po zahtjevu "Nezavisnog operatora sistema u Bosni i Hercegovini", broj: 32/12 od 29. listopada 2012. godine, na sjednici Državne regulatorne komisije za električnu energiju održanoj 31. siječnja 2013. godine, donijeta je

ODLUKA

1. "Nezavisnom operatoru sistema u Bosni i Hercegovini" određuje se potrebni godišnji prihod za 2013. godinu u iznosu od 6.455.883 KM i utvrđuje tarifa za rad u iznosu od 0,0538 feninga/kWh.
2. Tarifu iz točke 1. ove odluke plaćaju kupci koji preuzimaju električnu energiju sa mreže prijenosa.
3. Tarifa određena ovom odlukom koristi se prilikom određivanja tarifa/cijena za krajnje kupce, prema strukturi tarifnih elemenata u okviru pojedinih kategorija potrošnje.
4. Ova odluka stupa na snagu danom donošenja, a primjenjuje se od 1. veljače 2013. godine.

Izreka odluke objavljuje se u "Službenom glasniku BiH" i službenim glasilima entiteta i Brčko Distrikta Bosne i Hercegovine.

Obrazloženje

Uspostava "Nezavisnog operatora sustava u Bosni i Hercegovini" (u daljem tekstu: NOS BiH) omogućena je donošenjem *Zakona o prijenosu, regulatoru i operatoru sustava električne energije u Bosni i Hercegovini* ("Službeni glasnik BiH", br. 7/02, 13/03, 76/09 i 1/11) i *Zakona o utemeljenju Neovisnog operatora sustava za prijenosni sustav u Bosni i Hercegovini* ("Službeni glasnik BiH", broj 35/04).

NOS BiH je vlasnik licence za obavljanje djelatnosti neovisnog operatora sustava, u skladu sa odlukom Državne regulatorne komisije za električnu energiju (u daljem tekstu: DERK), broj: broj: 05-28-12-30-20/12 od 3. srpnja 2012. godine ("Službeni glasnik BiH", broj 53/12). Tarifa za rad NOS-a BiH je, prema članku 21. *Metodologije za izradbu tarifa za usluge prijenosa električne energije, neovisnog operatora sustava i pomoćne usluge – Prečišćeni tekst* ("Službeni glasnik BiH", broj 93/11 – u daljem tekstu: *Tarifna metodologija*), namijenjena za pokrivanje troškova rada NOS-a BiH koji nastaju obavljanjem djelatnosti propisanih čl. 2. i 7. Zakona o utemeljenju Neovisnog operatora sustava za prijenosni sustav u Bosni i Hercegovini ("Službeni glasnik BiH", broj 35/04).

Tarifa se, shodno članku 22. *Tarifne metodologije*, utvrđuje na osnovu troškova za obavljanje regulirane djelatnosti i fizičkog opsega usluga u okviru regulirane djelatnosti. Troškovi za obavljanje regulirane djelatnosti i fizički opseg usluga koji pruža regulirani subjekt utvrđuju se na osnovu podataka sadržanih u zahtjevu za odobrenje tarife. Kod utvrđivanja tarifa DERK može koristiti i dodatne podatke za koje smatra da su potrebni.

U skladu sa člankom 3. *Pravilnika o tarifnom postupku* ("Službeni glasnik BiH", broj 44/05), NOS BiH podnosi DERK-u zahtjev za odobrenje tarifa. NOS BiH podnio je zahtjev za odobravanje tarifa broj: 32/12 od 29. listopada 2012. godine. (zaprimljen 31. listopada 2012.

godine pod brojem: 04-28-5-380/12). Zahtjev je podniet na obrascima propisanim *Odlukom o određivanju obrazaca za dostavljanje podataka u tarifnom postupku* ("Službeni glasnik BiH", br. 44/05 i 82/12) sa potrebnim priložima.

U skladu sa čl. 4. i 9. *Pravilnika o tarifnom postupku*, iskazani podaci moraju biti jasno izloženi, tako da omogućavaju njihovu potpunu identifikaciju i moraju pružiti dostatno informacija da bi se mogla donijeti odluka.

Razmatranje zahtjeva za tarife kroz postupak odobravanja tarifa u najvećoj mogućoj mjeri mora ispoštovati osnovna načela koja propisuju da će tarife biti pravedne i razumne, jednakopravne, zasnovane na objektivnim kriterijima i opravdanim troškovima, te određene na transparentan način. Podnositelj zahtjeva za odobrenje tarifa dužan je dokazati da predložena tarifa ispunjava zahtjeve iz zakona BiH i pravila i propisa DERK-a.

Zahtjev NOS-a BiH navodi slijedeće troškove i rashode za 2013. godinu: troškovi materijala u iznosu 67.100 KM, troškovi usluga 1.195.862 KM, troškovi radne snage 3.499.950 KM, amortizacija 1.263.274 KM, troškovi kamata 216.630 KM, ostali troškovi 137.00 KM, ostali rashodi 762.554 KM, što ukupno na ime troškova i rashoda iznosi 7.226.220 KM.

NOS BiH u zahtjevu za odobravanje tarifa navodi da se tarifa za 2013. godinu izračunava na bazi realnih potreba (Financijski plan i Plan investicija) kao i na bazi Tarifne metodologije.

Financijsko poslovanje NOS BIH-a u 2013. godini opredjeljivat će slični uvjeti i pretpostavke koji su obilježili i poslovnu 2012. godinu. To se prvenstveno odnosi na već standardiziranu strukturu materijalnih i nematerijalnih troškova kao i usluga, postojeće ljudske resurse, te materijalnu i već dostignutu tehničku razinu na kojoj NOS BiH osvaruje svoju djelatnost.

Zahtjev sadrži i planirani fizički opseg usluga na prijenosnoj mreži za 2013. godinu koji se naslanja na podatke iz Bilance električne energije na mreži prijenosa BiH za 2013. godinu. Planirana isporuka električne energije sa prijenosne mreže u 2013. godini iznosi 11.934,7 GWh.

Nakon pregleda dokumentacije, potpunost zahtjeva NOS-a BiH je potvrđena aktom DERK-a broj: 04-28-5-380-2/12 od 13. studenoga 2012. godine, o čemu je NOS BiH obaviješten dopisom broj: 04-28-5-380-3/12 od 14. studenoga 2012. godine, pa se u nastavku tarifnog postupka moglo pristupiti ocjeni svih podnijetih dokaza uz pridržaj prava DERK-a da traži dodatne podatke i informacije kada je to smatrao potrebnim.

Zahtjev NOS-a BiH je rješavan provedbom postupka formalne rasprave, u svemu prema odredbama *Pravilnika o javnim raspravama* ("Službeni glasnik BiH", broj 38/055), prema čijoj je odredbi članka 45. DERK kratkom obaviješću u dnevnim novinama i na svojoj internet stranici upoznao javnost sa sažetkom podnijetog zahtjeva i mogućnošću zainteresiranih osoba da se neposredno upoznaju sa zahtjevom i upute pisane komentare u vezi sa predmetom tarifnog postupka.

Obavijest za javnost je pozvala i osobe zainteresirane da u postupku formalne rasprave sudjeluju kao umješači da pismeno dokažu svoj interes, te najavila održavanje formalne rasprave o zahtjevu.

Nakon dostavljanja zahtjeva za stjecanje statusa umješača, DERK je zaključkom broj: 04-28-5-380-13/12 od 27. studenoga 2012. godine dopustio sudjelovanje u postupku u

svojstvu umješača kako bi saslušao svjedočenja o pozicijama i interesima slijedećih subjekata: JP “Elektroprivreda Bosne i Hercegovine” d.d. Sarajevo, JP “Elektroprivreda Hrvatske zajednice Herceg Bosne” d.d. Mostar i Mješoviti holding “Elektroprivreda Republike Srpske”, Matično poduzeće, a.d. Trebinje. Umješači nisu koristili pravo da izvrše neposredan uvid u cjelokupnu dokumentaciju zahtjeva za tarife.

Pripremna rasprava o podnijetom zahtjevu NOS-a BiH za odobrenje tarifa za rad NOS-a BiH i pomoćne usluge održana je 29. studenoga 2012. godine u Tuzli. Na pripremnoj raspravi utvrđena je lista pitanja koje je trebalo raspraviti i tijekom formalne rasprave. Na formalnoj raspravi održanoj 4. prosinca 2012. godine strane u postupku su prezentirale svoje dokaze kako bi se utvrdile sve relevantne činjenice. Obradeno je svako od pitanja sa utvrđene liste i to sukcesivno odgovorom podnositelja zahtjeva i komentarima umješača i voditelja postupka.

Izvješće voditelja postupka opisuje tok postupka, ponuđene dokaze i utvrđene činjenice, relevantne pravne odredbe i preporuku članovima Komisije (u daljem tekstu: Komisija) i dostavljeno je stranki u postupku aktom DERK-a, broj: 04-28-5-380-31/12 od 12. prosinca 2012. godine, te trećim zainteresiranim osobama koje su dokazale izravan interes da sudjeluju u tarifnom postupku i kojima je takav status pravovaljano priznat od strane DERK-a. Analiza troškova i prihoda, izložena u izvješću voditelja potvrđuje, odbija ili prilagođava pojedinačne stavke, veličine ili metode korištene za pripremu prijedloga tarife, u skladu sa diskrecijskim pravima DERK-a u tarifnom postupku.

Izvješće je trebalo da pruži razumnu osnovu Komisiji da na predočenim podacima, argumentima i pojašnjenjima, te komentarima NOS-a BiH (broj: 01-3545/12 od 17. prosinca 2012. godine) i zainteresiranih osoba (Mješoviti holding “Elektroprivreda Republike Srpske”, Matično poduzeće, a.d. Trebinje, komentari pod brojem: 1-1/04/2-2020-9/12 od 17. prosinca 2012. godine), datim na prijedlog ovog izvješća, nakon što ih pozorno razmotri i procijeni, donese svoju konačnu odluku o podnijetom zahtjevu.

NOS BiH u svojim komentarima na izvješće voditelja u postupku ističe da je potrebno razmotriti sve troškovne pozicije iz Nacrta financijskog plana za 2013. godinu i zahtjeva NOS-a BiH za 2013. godinu koje su temeljene na realnim i jasno predočenim kalkulativnim osnovama. U dostavljenim komentarima NOS BiH smatra predložene iznose pojedinih troškovnih pozicija nedostatnim što će rezultirati određenim problemima u financijskom poslovanju.

U komentarima MH “Elektroprivreda Republike Srpske”, Matično poduzeće, a.d. Trebinje, predlaže smanjenje troška radne snage, te da tarifa za rad NOS-a BiH ostane nepromijenjena u odnosu na odobrenu iz 2012. godine (0,05141 feninga/kWh).

Komisija, dakle, mora usmjeriti svoja razmatranja na sve elemente u troškovnoj strukturi koje je isticao podnositelj zahtjeva, analizu troškova i prihoda izloženu u izvješću voditelja postupka kao i komentare podnositelja zahtjeva i umješača podnošenih u tijeku cijelog postupka, te cjelovitom opservacijom odlučiti o podnijetom zahtjevu. Slijedom takve obveze, Komisija izlaže slijedeća svoja stajališta:

Kod određivanja *troškova materijala*, Komisija u potpunosti prihvata prijedlog voditelja postupka i smatra razumnim troškove materijala u 2013. godini odobriti u visini od 61.000 KM.

Kod određivanja *troškova usluga*, Komisija je kao i u ranijim tarifnim postupcima posebnu pozornost usmjerila na iznos troška održavanja SCADA sustava te prihvata argumentaciju i orijentaciju voditelja postupka u procjeni ukupnog troška usluga i utvrđuje ih u iznosu njihovog ostvarenja u 2012. godini. Ne sporeći značaj i potrebu stručnog usavršavanja uposlenika NOS-a BiH, Komisija smatra da se iznos troška za ovu namjenu može reducirati uspostavljanjem odgovarajućih prioriteta i korištenjem različitih modaliteta u praksi. Smatrajući da NOS BiH može utjecati na iznose pojedinih troškovnih pozicija (troškovi reprezentacije, usluge održavanja stalnih sredstava i softvera) bez ugrožavanja funkcionalnosti svog rada, te prateći dosadašnju realizaciju, Komisija odobrava iznos troška usluga od 1.100.000 KM.

Sagledavajući dosadašnja ostvarenja *troškova radne snage* u odnosu na odobrena, evidentna su značajnija odstupanja koja po mišljenju Komisije ugrožavaju likvidnost rada NOS-a BiH. Iako je NOS BiH u svom tarifnom zahtjevu za 2013. godinu zadržao iznos troška radne snage na dostignutoj razini iz 2012. godine, Komisija smatra da se iznos ovog troška mora prilagoditi sadašnjoj gospodarskoj situaciji u Bosni i Hercegovini.

Cijeneći naprijed navedeno, te činjenicu da neće doći do upošljavanja novih ljudi, kao i izloženu argumentaciju voditelja postupka, Komisija odobrava iznos na poziciji troškova radne snage od 3.147.455 KM.

NOS BiH je zatražio odobrenje *troška amortizacije* za 2013. godinu u iznosu od 1.263.274 KM kao rezultat obračuna amortizacije na sva sredstva koja NOS BiH koristi uključujući i dio koji se odnosi na SCADA sustav, a koje su tri elektroprivrede u BiH platile kroz EBRD kredit. Iznos amortizacije na taj dio SCADA sustava iznosi 274.976 KM. Komisija je odlučila priznati trošak amortizacije za 2013. godinu u zatraženom iznosu od 1.263.274 KM dok se istodobno iznos od 274.976 oprihoduje i iskazuje kao prihod od neiskorištenih rezerviranja.

Uz tarifni zahtjev NOS BiH je dostavio i otplatne planove kredita koji će biti operativni u 2013. godini. Ukupne kamate po svim kreditima iznose 216.630 KM uključujući i iznos od 130.500 KM po osnovu EIB kredita. Poznavajući okolnosti koje prate realizaciju EIB kredita tijekom posljednjih nekoliko godina i procjenjujući njegovu realizaciju neizvjesnom i u 2013. godini, Komisija priznaje iznos finansijskih troškova od 86.130 KM.

Komisija u potpunosti podržava argumentaciju voditelja postupka prilikom obrade stavki planiranih troškova NOS-a BiH za energente i režijske troškove, a koje spadaju u skupinu *ostalih troškova* i odobrava predloženi iznos od 135.000 KM.

U pogledu određivanja visine *ostalih rashoda*, Komisija zauzima sličan stav kao i kod određivanja troškova radne snage, te smatra primjerenim reduciranje onih troškova na koje regulirani subjekt sam može utjecati (naknada za rad upravnog odbora i dnevnice). Ipak, Komisija respektira značajan porast članarine za ENTSO –E i potrebu za financiranjem CAO projekata, pa na poziciji *ostalih rashoda* u 2013. godini odobrava sredstva u iznosu od 681.000 KM.

Podnositelju zahtjeva se kao opravdani trošak priznaje i iznos po osnovu obveze plaćanja regulatorne naknade u visini od 75.000 KM propisanoj *Odlukom o utvrđivanju regulatorne naknade za 2013. godinu* ("Službeni glasnik BiH", broj 75/12).

Shodno članku 23. stavak (3) *Tarifne metodologije*, podnositelju zahtjeva se odobrava iznos od 182.000 KM u cilju podešavanja prihoda za 2013. godinu zbog ostvarenog odstupanja opsega usluga u prethodnoj godini.

Na osnovu izvedenih analiza zahtijevanih troškova i rashoda podnositelja zahtjeva, Državna regulatorna komisija za električnu energiju kao potrebni godišnji prihod "Nezavisnom operatoru sistema u Bosni i Hercegovini" u 2013. godini utvrđuje i odobrava ukupni iznos od 6.455.883 KM i tarifu za rad, na osnovu ovako odobrenog potrebnog prihoda, u iznosu od 0,0538 feninga/kWh.

NOS BiH je u bilanci električne energije na prijenosnoj mreži planirao energiju koja će se preuzeti u 2013. godini sa mreže prijenosa u iznosu od 11.934.700.000 kWh. Uzimajući u obzir realizaciju ove veličine za 2012. godinu u iznosu od 11.918.910.848 kWh, Komisija se, ipak, odlučila kalkulirati sa iznosom od 11.989.500.000 kWh što predstavlja povećanje od 0,59% u odnosu na realizaciju iz 2012. godine kao realnijom planskom veličinom energije za izračun tarife.

Pojedinačne sastavnice potrebnog prihoda NOS BiH je u obvezi financirati u okvirima ovom odlukom odobrenih vrijednosti, kako slijedi:

Troškovi i rashodi (KM)	2010 ostvareno	2011 ostvareno	2012 odobreno	2012 ostvareno	2013 traženo	2013 odobreno
1	2	3	4	5	6	7
Troškovi materijala	75.085	84.485	70.000	53.114	67.100	61.000
Troškovi usluga	1.114.661	1.183.976	1.141.456	1.042.893	1.195.862	1.100.000
Troškovi radne snage	3.102.999	3.549.327	3.270.000	3.423.988	3.499.950	3.147.455
Amortizacija	1.379.346	1.290.921	1.349.960	1.329.992	1.263.274	1.263.274
Troškovi kamata	128.810	126.864	117.990	102.040	216.630	86.130
Troškovi licence i reg.nak	60.000	69.000	70.000	75.000	75.000	75.000
Ostali rashodi (UO, ENTSO)	459.216	551.370	591.000	679.523	762.554	681.000
Ostali troškovi	122.164	114.084	146.000	133.602	137.550	135.000
Nedostajući iznos - investicije			80.000			
Izvanredni rashodi	55.880	0		7.955	8.300	
Višak prihoda	762.851	367.706	355.834			
Višak rashoda						182.000
Prihod od doniranih sredstava			269.876	274.976	274.976	274.976
A. Ukupno troškovi i rashodi	6.498.161	6.970.027	6.836.406	6.848.107	7.226.220	6.548.859
B. Potreban prihod			6.210.696	6.573.131	6.660.439	6.455.883
C. OSTVAREN PRIHOD	7.261.012	6.602.321		6.149.462	7.517.025	
Energija (kWh)	11.471.083.562	11.901.104.361	12.072.550.000	11.918.910.848	11.934.700.000	11.989.500.000
Tarifa (feninga/kWh)			0,0514		0,0558	0,0538

Tarifa određena u naprijed navedenom iznosu, po uvjerenju Komisije osigurava potrebni prihod za učinkovit, siguran i pouzdan rad NOS-a BiH, odnosno omogućava pokriće svih razumno nastalih troškova i rashoda u poslovanju.

U okvirima razumnog diskrecijskog prava Komisije da potvrdi reprezentativnost i opravdanost svih podnijetih podataka i tvrdnji, da procijeni stupanj vjerojatnoće ostvarenja

svih prognoziranih troškova i rashoda, i u okvirima ovlasti DERK-a da do objektivizacije uvjeta za preciznije određivanje tarifa iste odobrava i u skladu sa konkretnim okolnostima u razdoblju podnošenja zahtjeva za odobrenje tarifa (članak 20. *Tarifne metodologije*), na osnovu sveobuhvatnog razmatranja svih dokaza istaknutih u zahtjevu, izvješću voditelja postupka, komentarima podnosioca zahtjeva i zainteresiranih osoba (umješaka), Komisija donosi odluku kao u izreci.

Shodno članku 14. *Pravilnika o tarifnom postupku*, podnositelj zahtjeva kao regulirani subjekt ima obvezu osigurati pristup javnosti zvanično odobrenoj tarifi tako da odlukom odobrena tarifa bude na raspolaganju javnosti u njegovom glavnom uredu tijekom radnih dana i objavljena na njegovoj internet stranici.

U skladu sa člankom 9.2 *Zakona o prijenosu, regulatoru i operatoru sustava električne energije u Bosni i Hercegovini*, protiv odluke o odobrenju tarifa može se pokrenuti postupak pred Sudom Bosne i Hercegovine podnošenjem tužbe u roku od 60 dana od dana objave odluke.

Broj: 04-28-5-380-44/12
31. siječnja 2013. godine
Tuzla

Predsjedatelj Komisije
Milorad Tuševljak